

Stockholm 2017-02-13

Till Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
103 33 Stockholm
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

Diarienummer: Fi2016/04014/K

Remissyttrande från
Futuraskolan AB, orgnummer 556609-5047
Erik Dahlbergsgatan 58-62
115 57 Stockholm

Remissyttrande avseende betänkandet *Ordning och reda i välfärden* (SOU 2016:78)

Regeringen har bjudit in 142 remissinstanser, varav merparten är kommuner, landsting/regioner, myndigheter och organisationer. Värt att notera är att inget av de berörda välfärdsföretagen finns med på remisslistan. Futuraskolan AB har således inte av regeringen inbjudits att avge ett remissvar, men väljer ändå att inkomma med ett yttrande då vi är direkt berörda av utredningen samt har en gedigen erfarenhet av den verklighet utredningen behandlar.

Sammanfattning av yttrandet

Yttrandet behandlar främst den del av betänkandet som innehåller förslag till utformning av vinstbegränsning. Vidare fokuseras yttrandet på frågor som är relevanta för skolverksamhet då det är inom den sektorn Futuraskolan verkar.

Utredningens beskrivningar av nuvarande system är grundlösa och grovt felaktiga. Det är tydligt att utredningens huvudsakliga slutsats är sprungen ur en politiskt och ideologiskt given grundsyn och inte är ett resultat av en objektiv analys. Om förslagen i utredningen skulle förvandlas till lag skulle det slå sönder företagandet inom vård, skola och omsorg med en direkt och djupt skadlig påverkan på svensk skola och övrig välfärd.

Sammanfattningsvis avstyrker Futuraskolan utredningens förslag.

Om Futuraskolan

Futuraskolan AB är en privatägd friskola som driver förskolor och grundskolor med internationell inriktning. Den första Futuraskolan öppnade på Lidingö år 2001 och därefter har verksamheten växt till att idag omfatta nio förskolor och sju grundskolor i Stockholmsregionen. Våra förskolor och skolor har sammantaget knappt 3000 barn och elever och cirka 450 medarbetare.

Futuraskolans övergripande vision är att vara "den bästa språngbrädan för framtida världsmedborgare". Vi har i vår verksamhet ett tydligt fokus på att varje barn och elev ska synliggöras, utmanas och lyckas. För att förverkliga detta krävs tydliga mål, hårt arbete och en

hög kvalitet. Kvalitet i lärprocesser, kvalitet hos medarbetare och kvalitet i styrning och uppföljning. Kvalitet som uppnås genom att ständigt kritiskt granska och utvärdera det vi gör samt genom att våga tänka i nya banor och pröva nya vägar. För att upprätthålla en långsiktig kvalitetsutveckling krävs även en stabil och ansvarsfull ekonomi.

För mer info om Futuraskolan se www.futuraskolan.se.

Övergripande synpunkter

Futuraskolan vill framhålla att det finns ett mycket berättigat medborgerligt intresse av att det allmänna säkerställer högkvalitativa och kostnadseffektiva välfärdstjänster. På samma vis gäller att stat och kommun ska vara varsamma och noggranna med skattebetalarnas medel. Den som anförtros offentlig finansiering för att utbilda barn och ungdomar, vårda sjuka eller ta hand om äldre ska leva upp till högst ställda krav avseende kvalitet.

Utredningen är dock inte inriktad på frågor om kvalitet, tillgänglighet, nöjdhet och lämplighet. Redan i direktiven till utredningen är det tyvärr uppenbart att utgångspunkten är politisk och att de privata företagen utgör måltavlan. Ingenstans ställs frågan *om*, utan utredningen fokuserar endast på *hur* en reglering av vinsten ska ske. Utredningens givna utgångspunkt borde ha varit hur vi i Sverige kan säkerställa högkvalitativa och kostnadseffektiva välfärdstjänster oavsett om de utförs av privata eller offentliga aktörer. Vi är övertygade om att utredningen skulle ha kommit fram till helt andra slutsatser med en sådan ansats.

Förslaget om vinstreglering

Endast tanken på att staten objektivt skulle kunna fastställa vad som är en rimlig vinst inom privata företag strider mot principerna för en fungerande marknadsekonomi och mot grundpelarna i vårt öppna samhälle.

Utredningen föreslår en vinstbegränsning av välfärdsbolagens rörelseresultat till statslåneränta med tillägg av 7 procentenheter multiplicerat med bolagens bokförda operativa kapital. Vi vill framhålla att avkastningen på bokfört operativt kapital inte är ett relevant mått när det gäller välfärdsföretag, vilka inte sällan har ett negativt operativt kapital varvid föreslagen "vinstbegränsning" i praktiken blir ett vinstförbud. För majoriteten av dagens välfärdsföretag skulle förslaget om vinstbegränsning, om det genomfördes i praktiken, innebära en högst begränsad möjlighet att gå med vinst och för en stor del av välfärdsföretagen skulle utredningens förslag betyda ett totalt vinstförbud, inte ett "vinstantak" eller en "vinstbegränsning" (se bl.a. PwC:s vinstrapport).

Under februari 2017 har allmänheten kunnat ta del av Reepalus egna uttalanden i media om hur välfärdsbolagen kan komma runt en situation där ett obefintligt operativt kapital skulle medföra ett vinstförbud. Reepalu föreslår att dessa företag ökar sitt operativa kapital genom att t.ex. "ta ett banklån" (Dagens Industri 7/2 2017). Ett sådant uttalande förstärker bilden av en synnerligen djup okunskap och bristande förståelse för företagande i allmänhet och hur man driver ett framgångsrikt välfärdsföretag i synnerhet. I en verklighet där det lönar sig bättre att ta ett banklån och köpa loss sin lokal än att satsa på att bygga starka kvalitetssystem och höja personalens kompetens är alla förlorare. Patienterna och eleverna minst lika mycket som företagarna.

Utredningens övergripande utgångspunkt är att det finns "betydande risker" med att ha privata aktörer, inom den offentligt finansierade välfärden, som genererar så kallade "övervinster". Det skrivs bland annat om risk för nedprioritering av kvalitet och om ökad marknadskoncentration med försämrad konkurrens och mångfald som resultat. Vi kan dock samtidigt konstatera att det i utredningen inte presenteras några belägg för att dessa "betydande risker" existerar i verkligheten. Utredningen kan inte hänvisa till några underlag eller studier som visar på att dessa privata, vinstgenererande aktörer på något sätt levererar en sämre kvalitet än de offentligt drivna aktörerna. Vad utredningen *inte* tar upp är att det de facto finns rapporter som visar på en högre kvalitetsnivå i de privat drivna aktörerna. Ett sådant exempel är Skolinspektionens kvalitetsgranskning av 36 stycken skolhuvudmän. I sin redovisning (rapport 2015:01) beskriver Skolinspektionen ett mycket väl fungerande kvalitetsarbete hos samtliga av de större aktiebolagsdrivna huvudmännen i granskningen medan kvalitetsarbetet hos de granskade kommunala huvudmännen varierar i nivå.

Om förslaget om vinstbegränsning skulle genomföras skulle det medverka till tusentals nedlagda välfärdsbolag och avskaffad valfrihet för de hundratusentals människor som idag har valt att gå i en friskola eller vårdas av privat utförare. Vidare skulle en realisering av förslaget äventyra kvalitet, innovationskraft och kommunernas kostnader för välfärden. Vi ser att förslaget är att betrakta som en konfiskation av vinstmedel i strid med bland annat den grundlagsskyddade äganderätten och näringsfriheten.

Sveriges skolsystem är unikt och ett system att vara stolta över. Det unika ligger dock inte, som utredningen låter påskina, i att det finns skolor som tillåts gå med vinst. Vinstgenererande skolor finns på många ställen i världen. Det unika för att Sverige är att även de fristående skolorna är tillgängliga för alla, utan inträdesbarriärer i form av höga elevavgifter. Inte heller är Sveriges barn och elever hänvisade till den skola som geografiskt ligger närmast hemmet. Detta skapar förutsättningar för mångfald och minskad segregation.

Låt oss beskriva med ett exempel. Skola AB är en friskola av hög kvalitet. Skolan ligger i Stockholm och tar emot elever från ett stort geografiskt område då det goda ryktet har spridit sig. Skolans popularitet ger möjlighet att växa verksamheten och Skola AB öppnar ännu en skola. Uppstarten av den nya skolan sker helt utan de extra kostnader för skattebetalarna som är fallet vid etablering av en kommunal skola (tex kostnader för bygge/iordningställande av skollokal). Även den nya skolan blir populär och fylls med elever. De ständigt fyllda klasserna ger ett ekonomiskt överskott där 22 % återbetalas till samhället i form av statlig bolagsskatt (en skatt som ej betalas av de kommunala skolorna). Skola AB betalar även, till skillnad från kommunerna, ingående moms, utan avdragsrätt, med betydligt större belopp än den momskompensation som ingår i skolpengen. Vidare bidrar Skola AB till att minska ett omfattande behov av nya skolplatser som kommunen har att planera och hantera.

Med utredningens synsätt utgör Skola AB en "betydande risk". Med utredningens resonemang hade en skola av lägre kvalitet som inte är lika populär och inte har fyllda klasser, varit att föredra. Denna skola hade ju sannolikt haft en högre lärartäthet än Skola AB (den naturliga följderna av ej fyllda klasser) och garanterat inte gått med ett ekonomiskt överskott. Mer sannolikt hade skolan gått med ett ekonomiskt underskott, dvs det hade funnits ett behov av att tillföra mer ekonomiska medel. För en kommunal skola hade detta tillskott fått ske genom en omfördelning av skattebetalarnas pengar. Det är för Futuraskolan ofattbart hur utredningen kan blunda för något så uppenbart som att det är sunt att gå med vinst och att ett ekonomiskt överskott i ett privat välfärdsföretag kommer såväl brukare som samhälle till gagn.

Förslaget om avgifter

Vi motsätter oss förslaget att Skolinspektionen ska ges rätt att ta ut avgifter av friskolors huvudmän som ska ge "full kostnadstäckning" för dess verksamhet för tillståndsprovning och tillsyn.

Systemet för tillståndsprovning och tillsyn är en viktig och allmän samhällelig angelägenhet. Med gällande system för skolan är det endast fristående huvudmän som behöver tillstånd medan ett motsvarande krav inte finns för de kommunala huvudmännen. Vidare är tillsynen mer omfattande i friskolor än i kommunala skolor med insatser såsom "etableringskontroll" och "förstagångstillsyn" vid etablering av ny friskola.

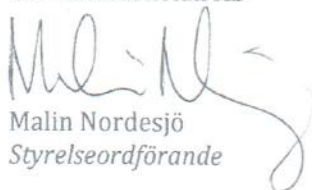
Vi är av uppfattningen att den utövade tillsynen och kvalitetskontrollen bör vara densamma för såväl fristående som kommunala skolor och att kostnaden för denna verksamhet ska tas av staten. Att debitera friskolor höga avgifter för tillstånd och tillsyn utan att göra detsamma i kommunala skolor är en hantering som bryter mot principen om "lika villkor" mellan kommunalt drivna skolor och friskolor.

Förslagen om ägarprovning

Vi är i grunden positivt inställda till att Skolinspektionen ges möjlighet att göra en mer grundläggande ägar- och ledningsprovning i samband med tillståndsprovningen. Vi vill dock påtala att offentliga och privata aktörer bör genomgå samma sorts provning, vilket utredningen inte föreslår.

Vi noterar även att utredningen gör ett väsentligt avsteg från det förslag som kom från Ägarprovningensutredningen (SOU 2015:7), då Reepaluutredningen vill ta bort kriteriet om långsiktig finansiell stabilitet från ägarprovningen. Eftersom utredningen inte vill låta skolföretag generera vinster som möjliggör en hög soliditet och långsiktig trygghet, följer man även upp med att ta bort kravet på långsiktig finansiell trygghet i ägarprovningen, vilket i sin tur innebär ett borttagande av långsiktig trygghet för såväl brukare som samhälle. Det orimliga i detta sätt att resonera tycker vi inte behöver kommenteras närmare.

För Futuraskolan AB

Malin Nordesjö
Styrelseordförande

Peter Bergström
Verkställande direktör